

Διαφημιστικές πινακίδες – επιγραφές σε ελληνικές οδούς

Billboards – inscriptions along the Greek Roads

ΝΙΚΗΦΟΡΙΑΔΗΣ, Α. Λ. Δρ. Πολιτικός Μηχανικός, Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Ο αριθμός των διαφημιστικών πινακίδων και λοιπών μέσων κατά μήκος των ελληνικών οδών κατά τα τελευταία έτη έχει αυξηθεί υπερβολικά με δυσμενείς συνέπειες όσον αφορά στην οδική ασφάλεια, ενώ παράλληλα έχουν αλλάξει η μορφή και τα υλικά κατασκευής αυτών. Η υπάρχουσα νομοθεσία θέτει αυστηρούς περιορισμούς στην τοποθέτηση διαφημιστικών μέσων, όμως η εφαρμογή της αντιμετωπίζει προβλήματα. Κύριες αιτίες αποτελούν οι ασάφειες της νομοθεσίας, που οδηγεί σε γραφειοκρατική αντιμετώπιση του προβλήματος, αλλά κυρίως η αντιμετώπιση της διαφήμισης από την πλευρά των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης σαν μέσο εξεύρεσης πρόσθετων οικονομικών πόρων παραβλέποντας τον παράγοντα οδικής ασφάλειας.

ABSTRACT: The number of billboards and other media along the Greek roads in recent years has increased too, with adverse consequences for road safety, while they have changed the shape and materials of these. Existing legislation places strict restrictions on the placement of advertising media, but its implementation is facing difficulties. Major causes are the ambiguities of law, leading to bureaucratic approach to the problem, but to address the advertising side of local government as a means of finding additional financial resources to disregard the factor of road safety.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά τα τελευταία χρόνια το πρόβλημα της παράνομης υπαίθριας διαφήμισης στις ελληνικές οδούς έχει πάρει εκρηκτικές διαστάσεις, ιδιαίτερα σε περιαστικές οδούς μεγάλων πόλεων. Αλλά και σε λιγότερο σημαντικές από κυκλοφοριακή άποψη υπεραστικές οδούς η εμφάνιση διαφημιστικών πινακίδων – επιγραφών γίνεται όλο και πιο έντονη.

Τα διαφημιστικά μέσα τοποθετούνται τόσο σε παρόδιες ιδιοκτησίες, αλλά και στη ζώνη απαλλοτρίωσης των οδών, ώστε τα μηνύματά τους να γίνονται ευκολότερα αντιληπτά από τους χρήστες των οδών. Μάλιστα στα πλαίσια του ανταγωνισμού και προκειμένου να καθίστανται περισσότερο ευδιάκριτες σε σχέση με άλλα παρόδια διαφημιστικά μέσα, υπάρχει τάση οι διαφημιστικές πινακίδες να τοποθετούνται στο έρεισμα και όσο το δυνατόν

πλησιέστερα στο άκρο του ασφαλτικού οδοστρώματος, ακόμα και σε νησίδες ισόπεδων ή ανισόπεδων κόμβων (εικόνα 1).

Εικόνα 1. Διαφημιστική πινακίδα σε πλευρική νησίδα ανισόπεδου κόμβου
Photograph 1. Billboard in exit ramp of interchange

Το πρόβλημα της υπαίθριας διαφήμισης εμφανίζει πολλές παραμέτρους. Αφορά σε θέματα οδικής ασφάλειας, προστασίας του περιβάλλοντος και επιβολής διοικητικών κυρώσεων. Για τις υπηρεσίες συντήρησης – διαχείρισης οδών ενδιαφέρον παρουσιάζει η παράμετρος της οδικής ασφάλειας.

Η υπαίθρια διαφήμιση δεν αποτελεί πρόβλημα μόνο στις ελληνικές οδούς (εικόνα 2) [1]. Όμως στη χώρα μας εξαιρετικά μεγάλες και επικίνδυνες διαστάσεις έχει πάρει η υπαίθρια εμπορική διαφήμιση, δηλαδή η εγκατάσταση ειδικών κατασκευών από διαφημιστικές επιχειρήσεις κυρίως σε δημόσιες – δημοτικές – κοινόχρηστες εκτάσεις δίπλα στις οδούς, όπου προβάλλονται με πληρωμή διαφημιστικά μηνύματα.

Εικόνα 2. Επιγραφές σε γερμανική αστική οδό
Photograph 2. Inscriptions on German urban road

2. ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων – επιγραφών κατά μήκος των ελληνικών οδών διέπεται κατά κύριο λόγο από [2, 3]:

- τα άρθρα 10 και 11 του Ν. 2696/1999 (Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας), όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με το άρθρο 13, παρ. 12θ του Ν. 3212/2003,
- το Ν. 2946/2001 «Υπαίθρια διαφήμιση», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 13, παρ. 12α έως 12η του Ν. 3212/2003.

Για την εφαρμογή των παραπάνω νόμων έχουν εκδοθεί κατά καιρούς διάφορες κοινές υπουργικές αποφάσεις και εγκύκλιοι με κυριότερες:

- κοινή υπουργική απόφαση 38110/2002,
- κοινή υπουργική απόφαση 52138/2003 «Καθορισμός όρων, προϋποθέσεων,

προδιαγραφών και διαδικασίας τοποθέτησης ειδικά διαμορφωμένων πλαισίων για την προβολή υπαίθριας εμπορικής διαφήμισης κατά τις διατάξεις του Ν. 2946/2001»,

- εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών και Δημόσιας Διοίκησης με αριθμό 34/2007,
- εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης με αριθμό 3/2010.

Με την ισχύουσα νομοθεσία τίθενται αυστηροί περιορισμοί στην τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων – επιγραφών κατά μήκος εθνικών και επαρχιακών οδών που διέρχονται εκτός κατοικημένων περιοχών, δηλαδή στην ουσία σε περιοχές εκτός ρυμοτομικού σχεδίου (ελάχιστη απόσταση από τον άξονα της οδού 150 m). Επίσης καθορίζονται η διαδικασία αφαίρεσης, οι διοικητικές κυρώσεις (πρόστιμα) και οι λοιπές ποινές σε περίπτωση παράβασης της νομοθεσίας. Τέλος ορίζονται σαν αρμόδια όργανα για την τήρηση της νομοθεσίας και την επιβολή κυρώσεων οι οικείοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (δήμοι – κοινότητες) μέσα στα όρια των εδαφικών περιοχών τους. Εφόσον διαπιστωθεί ότι οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους, παρέχεται η δυνατότητα επέμβασης στον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας. Από την 1.1.2011 σύμφωνα με το άρθρο 280, παρ. 1 του Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» η αρμοδιότητα αυτή αφαιρέθηκε από τις Περιφέρειες και ανατέθηκε στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις [4].

3. ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Η ύπαρξη διαφημιστικών πινακίδων κατά μήκος των οδών θεωρείται επικίνδυνη για την οδική ασφάλεια, επειδή αποσπά την προσοχή των οδηγών και ταυτόχρονα μειώνει την αποτελεσματικότητα της οδικής σήμανσης (εικόνα 3). Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι τα διαφημιστικά μηνύματα των πινακίδων δεν αποτελούν το μοναδικό, ούτε και τον σπουδαιότερο παράγοντα για την απόσπαση της προσοχής των οδηγών. Εξάλλου διαφημιστικές αναγραφές και εικόνες συχνά υπάρχουν πάνω στα ίδια τα οχήματα (επαγγελματικά επιβατικά οχήματα, διαφημίσεις σε λεωφορεία, καλύμματα φορτηγών οχημάτων κλπ.), σε στάσεις

λεωφορείων (που τις περισσότερες φορές δεν είναι σύννομες), σε προσόψεις παρόδιων κτιρίων (που πολλές φορές υπερβαίνουν το ύψος του κτιρίου). Συνεπώς και παρά το γεγονός ότι οι παρόδιες διαφημιστικές πινακίδες τοποθετούνται με αποκλειστικό στόχο να προσελκύουν το βλέμμα των οδηγών, ο συγκεκριμένος παράγοντας επικινδυνότητας ειδικά για τις διαφημιστικές πινακίδες – επιγραφές έχει υπερτονιστεί.

Εικόνα 3. Διαφημιστικές επιγραφές σε ισόπεδο κόμβο ελληνικής οδού
Photograph 3. Inscriptions on at-grade intersection in Greece

Επισημαίνεται μάλιστα ότι οι πινακίδες μεταβλητών ενδείξεων, που τοποθετήθηκαν πρόσφατα στις ελληνικές οδούς συμβάλλουν εξίσου στην απόσπαση της προσοχής των οδηγών. Παρά το γεγονός ότι σκοπός τους είναι να αποτελούν μέσα σήμανσης, τις περισσότερες φορές τα μηνύματά τους έρχονται σε αντίθεση με τις διεθνείς συμβάσεις και τους θεμελιώδεις κανόνες σήμανσης. Οι αναγραφές ολόκληρων προτάσεων εναλλασσόμενα σε ελληνική και αγγλική γλώσσα απαιτούν την προσοχή των οδηγών με προφανείς κινδύνους στην οδική ασφάλεια (εικόνα 4).

Εικόνα 4. Πληροφοριακές πινακίδες με μεταβλητές ενδείξεις σε ελληνική οδό
Photograph 4. Information signs with variable indications in Greece

Ιδιαίτερα μεγάλη σημασία για την οδική ασφάλεια έχουν η θέση των διαφημιστικών

πινακίδων – επιγραφών στην οδό, η απόστασή τους από το όριο του κυκλοφορούμενου οδοστρώματος καθώς επίσης το μέγεθος και το είδος της φέρουσας κατασκευής:

- Διαφημιστικές πινακίδες, επιγραφές, αφίσες, πανό που τοποθετούνται σε μικρή απόσταση από το όριο του οδοστρώματος παρεμποδίζουν την ορατότητα των οδηγών. Επίσης καθιστούν δυσδιάκριτη ή και καλύπτουν απόλυτα την υπάρχουσα σήμανση της οδού.
- Το ίδιο συμβαίνει και με την τοποθέτηση τους σε διαχωριστικές νησίδες, ενώ το πρόβλημα καθίσταται εντονότερο σε περιοχές κόμβων, όπου οι απαιτήσεις επαρκούς ορατότητας είναι αυξημένες. Επίσης στις περιοχές κόμβων η υπάρχουσα σήμανση (και ενδεχόμενα φωτεινή σηματοδότηση) πρέπει να αναγνωρίζεται και να κατανοείται γρήγορα και εύκολα από τους οδηγούς.
- Φωτιζόμενες διαφημιστικές πινακίδες – επιγραφές, που βρίσκονται σε μικρή απόσταση από το όριο του οδοστρώματος είναι δυνατόν να προκαλούν θάμβωση τους οδηγούς.
- Διαφημιστικές πινακίδες, που διατάσσονται κατά μήκος των οδών αποτελούν παρόδια εμπόδια, επικίνδυνα σε περίπτωση εκτροπής οχήματος και πρόσκρουσης (εικόνα 5). Ο βαθμός επικινδυνότητας εξαρτάται από το είδος και το μέγεθος της φέρουσας κατασκευής των πινακίδων καθώς επίσης από την απόσταση από το όριο του οδοστρώματος. Γενικά παρόμοιες κατασκευές παρά την οδό, που θεωρούνται επικίνδυνα παρόδια εμπόδια, πρέπει να προστατεύονται με την τοποθέτηση στηθαίων ασφάλειας [5, 6]. Αλλά και ελαφρές κατασκευές, όπως είναι οι αφίσες και τα πανό πρέπει να θεωρούνται εξίσου επικίνδυνες για την οδική ασφάλεια, επειδή υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να παρασυρθούν από τον άνεμο προς το οδόστρωμα.

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι ενώ όλες οι διαφημιστικές πινακίδες – επιγραφές θεωρούνται κατ' αρχήν επικίνδυνες για την οδική ασφάλεια, πρέπει ωστόσο να υπάρχει διάκριση όσον αφορά στο βαθμό επικινδυνότητας και κατά συνέπεια στην προτεραιότητα κατά την αφαίρεσή τους. Με δεδομένο ότι υπάρχουν περιορισμοί όσον αφορά στο διαθέσιμο δυναμικό των αρμόδιων φορέων για την αφαίρεση (σε προσωπικό, τεχνικά μέσα και πιστώσεις), επιβάλλεται να

δίνεται μεγαλύτερη προτεραιότητα σε εκείνες που βρίσκονται στο άμεσο περιβάλλον της οδού, δηλαδή μέσα στην απαλλοτριωμένη έκταση αυτής και αποτελούν επικίνδυνα παρόδια εμπόδια.

Εικόνα 5. Διαφημιστικό πλαίσιο στο έρεισμα ελληνικής οδού

Photograph 5. Billboard on shoulder of Greek road

4. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Στην ισχύουσα νομοθεσία δεν υπάρχει ορισμός της διαφημιστικής πινακίδας – επιγραφής, που εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 11 του Ν. 2696/1999. Οι φορείς συντήρησης – διαχείρισης οδών εντάσσουν στις διαφημιστικές πινακίδες – επιγραφές κάθε πινακίδα, που δεν περιλαμβάνεται στον Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας και η τοποθέτησή της δεν έχει εγκριθεί από τον αρμόδιο για την οδό φορέα.

Είναι προφανές ότι η αναζήτηση σημαντικών προορισμών (χωρίς την ύπαρξη

κατάλληλης πληροφόρησης) από τους οδηγούς κατά τη διάρκεια της οδήγησης μπορεί να προκαλέσει εξίσου σοβαρούς κινδύνους για την οδική ασφάλεια με την αυθαίρετη τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων – επιγραφών. Συχνά λοιπόν οι συνθήκες καθιστούν σκόπιμη την τοποθέτηση πινακίδων, οι οποίες καθοδηγούν τους χρήστες των οδών (κυρίως τους οδηγούς) σε σημαντικούς προορισμούς, οι οποίοι δεν είναι κατ' ανάγκη εγκεκριμένοι οικισμοί ή δημόσιες εγκαταστάσεις. Οι ισχύουσες ελληνικές τεχνικές προδιαγραφές σήμανσης προβλέπουν τη χρωματική κωδικοποίηση για βιομηχανικές περιοχές (υπόβαθρο γκρι χρώματος) και αρχαιολογικούς – τουριστικούς χώρους (υπόβαθρο καφέ χρώματος), όμως ο Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας δεν επιτρέπει την τοποθέτηση πινακίδων πληροφόρησης για μεμονωμένους προορισμούς, όπως:

- περιοχές αναψυχής καθώς επίσης χώρους αθλητικών και λοιπών εκδηλώσεων υπερτοπικού ενδιαφέροντος (π.χ. διεθνείς εκθέσεις),
- νοσηλευτικά ιδρύματα (δημόσια και ιδιωτικά),
- ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα,
- βιομηχανικές περιοχές και σημαντικές εγκαταστάσεις υπερτοπικού χαρακτήρα,
- τουριστικά συγκροτήματα και εγκαταστάσεις.

Αυτό συμβαίνει, επειδή ακόμα κι όταν η σήμανση των προορισμών αυτών κρίνεται σωστή από κοινωνική και από κυκλοφοριακή άποψη, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να εξυπηρετεί και διαφημιστικούς σκοπούς.

Εικόνα 6. Πληροφοριακές πινακίδες με μεταβλητές ενδείξεις εκδηλώσεων
Photograph 6. Information signs with variable indications events

Με βάση τα παραπάνω είναι αναγκαίο να καθοριστούν με σαφήνεια οι προορισμοί, οι οποίοι επιτρέπεται να εμφανίζονται σε νόμιμες πληροφοριακές πινακίδες καθώς επίσης η ακριβής διαδικασία χορήγησης άδειας εκ μέρους των υπηρεσιών οδοποιίας, οι γενικές προϋποθέσεις, η θέση, ο αριθμός, οι αναγραφές, η μορφή και οι διαστάσεις των πινακίδων αυτών. Η χρήση πληροφοριακών πινακίδων με μεταβλητές ενδείξεις προσφέρει μεγάλες δυνατότητες για την παροδική εμφάνιση προορισμών με χρονικά περιορισμένο ενδιαφέρον, όπως είναι εκθέσεις, αθλητικές εκδηλώσεις κλπ. (εικόνα 6).

Πρέπει να επισημανθεί ότι σε αρκετά ευρωπαϊκά κράτη υπάρχει δυνατότητα τοποθέτησης κατάλληλων πινακίδων πληροφόρησης για τουριστικούς προορισμούς, αθλητικές εγκαταστάσεις και εκδηλώσεις ανάλογα με τη διαβάθμιση της οδού, ιδιαίτερα σε τοπικές οδούς (εικόνα 7). Παρ' όλα αυτά δεν είναι σπάνια η αυθαίρετη διαμόρφωση και τοποθέτηση πινακίδων σε τουριστικές περιοχές (εικόνα 8). Στη Γερμανία μάλιστα έχουν εκδοθεί και ισχύουν σχετικές τεχνικές οδηγίες για πληροφοριακή σήμανση [7, 8, 9, 10]. Η σήμανση τουριστικών προορισμών έχει για την Ελλάδα εξαιρετική σημασία, επειδή η χώρα διαθέτει μεγάλο αριθμό μνημείων και ιστορικών χώρων, ενώ παράλληλα ο τουρισμός αποτελεί έναν ιδιαίτερα σημαντικό τομέα της οικονομίας.

Εικόνα 7. Πληροφοριακές πινακίδες προς τουριστικές – αθλητικές εγκαταστάσεις
Photograph 7. Information signs for tourism – sports facilities

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το νομικό πλαίσιο που αφορά στις διαφημιστικές πινακίδες – επιγραφές κατά μήκος των ελληνικών οδών κρίνεται σαν υπερβολικά αυστηρό και φαίνεται εκ πρώτης

όψεως απλό. Στην πραγματικότητα όμως έχει αποδειχθεί εξαιρετικά πολύπλοκο και δυσχερές στην εφαρμογή του. Ακόμα και η αυτόφωρη διαδικασία που προβλέπει για τους παραβάτες δεν τηρείται από τις δικαστικές αρχές. Τέλος σε αρκετές περιπτώσεις οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης αντιμετωπίζουν το πρόβλημα σαν ένα μέσο βελτίωσης των οικονομικών τους χορηγώντας άδειες τοποθέτησης ακόμα και κατά μήκος εθνικών και επαρχιακών οδών. Στη συνέχεια βέβαια αρνούνται ή κωλυσιεργούν στην αφαίρεσή τους, επειδή έχουν ήδη εισπράξει παράνομα τέλη.

Εικόνα 8. Αυθαίρετη διαμόρφωση πινακίδας τουριστικής περιοχής
Photograph 8. Incorrect sign in tourist area

Κατ' αρχήν είναι σκόπιμο να υπάρχει ακριβής ορισμός της «διαφημιστικής πινακίδας – επιγραφής». Οι αρμοδιότητες χορήγησης αδειών καθώς επίσης αφαίρεσης και επιβολής διοικητικών κυρώσεων πρέπει να είναι απόλυτα σαφείς, χωρίς αλληλοκάλυψη φορέων. Πιο συγκεκριμένα:

- Οι θέσεις επιτρεπόμενης υπαίθριας διαφήμισης πρέπει να καθορίζονται από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πάνω σε τοπογραφικό διάγραμμα και να εγκρίνονται από την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Η άδεια τοποθέτησης κάθε διαφημιστικής πινακίδας οφείλει να συνοδεύεται επίσης από τοπογραφικό διάγραμμα. Η μη τήρηση της διαδικασίας από πλευράς των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ιδιαίτερα η χορήγηση άδειας αόριστα χωρίς ακριβή προσδιορισμό της θέσης σε χάρτη πρέπει να επισύρει την επιβολή κυρώσεων σε αυτούς, όπως για παράδειγμα η μη χορήγηση πιστώσεων από την κεντρική διοίκηση.

- Πινακίδες που βρίσκονται μέσα στα όρια απαλλοτρίωσης των εθνικών και επαρχιακών οδών πρέπει να αφαιρούνται κατά το δυνατόν άμεσα από τους φορείς συντήρησης – διαχείρισης των οδών, ώστε να μην αποτελούν επικίνδυνα παρόδια εμπόδια και να μην παρεμποδίζουν την ορατότητα. Όμως μετά την ισχύ του Ν. 3852/2010 (πρόγραμμα «Καλλικράτης») οι υπηρεσίες συντήρησης – διαχείρισης οδών, που ανήκουν πλέον στις Περιφέρειες, έχουν χάσει την αρμοδιότητα αυτή, η οποία έχει περιέλθει στους δήμους και στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις. Αντίθετα, η αφαίρεση παράνομων διαφημιστικών πινακίδων, που βρίσκονται εντός παρόδιων ιδιοκτησιών δεν μπορεί να αποτελεί αντικείμενο των υπηρεσιών συντήρησης – διαχείρισης οδών, κυρίως λόγω των νομικών προβλημάτων που παρουσιάζει.
- Η δαιδαλώδης διαδικασία επιβολής διοικητικών κυρώσεων (πρόστιμα) αποτελεί αντικείμενο οικονομικών και νομικών υπηρεσιών κι όχι τεχνικών υπηρεσιών.
- Για την αντιμετώπιση της παράνομης εμπορικής διαφήμισης επιβάλλεται να θεσπιστεί διαδικασία αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας διαφημιστικών επιχειρήσεων, που καταπατούν συστηματικά τη νομοθεσία για την υπαίθρια διαφήμιση.

Η πάταξη της παράνομης υπαίθριας διαφήμισης επιτυγχάνεται μόνο με την άμεση και τακτική εκτέλεση έργων αφαίρεσης, που αποθαρρύνει τους παραβάτες και σταδιακά αμβλύνει το πρόβλημα της υπαίθριας διαφήμισης. Προκειμένου λοιπόν να υπάρχουν συνεχώς έργα αφαίρεσης διαφημιστικών μέσων απαιτείται η διάθεση σχετικών πιστώσεων. Αυτό είναι δυνατόν να επιτευχθεί, εφόσον τα πρόστιμα αποδίδονται στις αρμόδιες για την αφαίρεση υπηρεσίες, έτσι ώστε να υπάρχει πάντα η δυνατότητα αναχρηματοδότησης τέτοιων έργων.

Λόγοι οδικής ασφάλειας επιβάλλουν την αναπροσαρμογή των τεχνικών οδηγιών σήμανσης οδών σχετικά με την τοποθέτηση και τη διαμόρφωση πινακίδων πληροφόρησης για σημαντικούς προορισμούς. Η σπουδαιότητα των προορισμών εξαρτάται οπωσδήποτε από τη διαβάθμιση των οδών. Η θέσπιση διαδικασίας χορήγησης αδειών και κανόνων διαμόρφωσης – τοποθέτησης τέτοιων πινακίδων είναι απαραίτητη.

Τέλος απαιτείται η σύνταξη τεχνικών οδηγιών για τις πινακίδες μεταβλητών ενδείξεων. Οι πινακίδες αυτές πρέπει να

αποτελούν μέσα σήμανσης των οδών και όχι μέσα αναγραφής μηνυμάτων οδικής συμπεριφοράς (που πρέπει να θεωρούνται γνωστά από τους χρήστες των οδών, δεδομένου ότι αποτελούν διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας) ή ακόμα και μηνυμάτων ενημέρωσης για εκδηλώσεις άσχετες με την κυκλοφορία. Οι ενδείξεις των πινακίδων μεταβλητών μηνυμάτων επιβάλλεται να ανταποκρίνονται απόλυτα στις διεθνείς συμβάσεις και τους θεμελιώδεις κανόνες σήμανσης οδών [11, 12, 13].

7. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1 Dilling, J. (1991) "Möglichkeiten zur Verbesserung der Beschilderung – Weniger Verkehrszeichen, bessere Beschilderung", Straßenverkehrstechnik, Vol. 3, 117-128.
- 2 Ν. 2696/1999 "Κύρωση του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας", ΦΕΚ 57Α/23.3.1999, Ελλάδα.
- 3 Ν. 2946/2001 "Υπαίθρια διαφήμιση", ΦΕΚ 224Α/8.10.2001, Ελλάδα.
- 4 Ν. 3852/2010 "Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης", ΦΕΚ 87Α/7.6.2010, Ελλάδα.
- 5 Νικηφοριάδης, Α. (2009), "Συστήματα αναχαίτισης οχημάτων σε οδούς", εκδόσεις Γράμμα, Θεσσαλονίκη, Ελλάδα.
- 6 Υ.ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ, Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων (2010), "Οδηγίες μελετών οδικών έργων – Συστήματα αναχαίτισης οχημάτων (ΟΜΟΕ-ΣΑΟ)", ΦΕΚ 487Β/30.3.2010, Ελλάδα.
- 7 Bundesministerium für Verkehr, "Richtlinien für die Aufstellung von privaten Wegweisern für Messen, Ausstellungen, sportliche und ähnliche Veranstaltungen" (1961), Γερμανία.
- 8 Bundesministerium für Verkehr, "Richtlinien für das Aufstellen privater Hinweisschilder auf Hotels, Gasthöfen und sonstige Übernachtungsmöglichkeiten" (1961), Γερμανία.
- 9 Bundesministerium für Verkehr, "Richtlinien für Informationsschilder auf Rastplätzen der Bundesautobahnen" (1968), Γερμανία.
- 10 Forschungsgesellschaft für Straßen- und Verkehrswesen, "Richtlinien für touristische Beschilderung" Entwurf (2008), Γερμανία.
- 11 United Nations Conference on Road

Traffic “Convention on Road Traffic, Convention on Road Signs and Signals”, UN-Publication No. E/F 69 - VIII 1 (1968), Wien.

- 12 United Nations – Economic Commission for Europe “European Agreement supplementing the Convention on Road Traffic, Protocol on Road Signs and Signals” (1971), Genf.
- 13 “Hinweise für das Anbringen von Verkehrszeichen und Verkehrseinrichtungen“ (2003), Kirschbaum Verlag, Bonn – Bad Godesberg, Γερμανία.